

Брюксел, 24.5.2018г.
SWD(2018) 248 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

придружаващ

**Предложение за
ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**

за изменение на Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка

{COM(2018) 336 final} - {SEC(2018) 248 final} - {SWD(2018) 247 final}

Обобщение
Оценка на въздействието на предложението на Комисията за изменение на Директивата за автомобилното застраховане
А. Необходимост от действия
Защо? Какъв е разглежданият проблем?
Според заключението от оценката на Директивата за автомобилното застраховане, приета първоначално през 1972 г. и изменяна няколко пъти, Директивата функционира като цяло добре, но два аспекта оказват отрицателно въздействие върху нейната ефективност: 1. <u>Недостатъчната защита на пострадалите при пътнотранспортни произшествия.</u> За това допринасят два фактора: ○ Първо, когато автомобилен застраховател изпадне в неплатежоспособност, преди да е изплатил претенциите, предявени от титуляри по издадените от него застрахователни полици, липсват правила на равнище ЕС, гарантиращи бързото изплащане на обезщетенията на пострадалите, по-специално когато застрахователят извършва трансгранично застраховане, като използва свободата на предоставяне на услуги. В последните случаи на такава неплатежоспособност се наблюдаваха значителни забавяния при изплащането на обезщетения на пострадалите лица. ○ Поради различните, вече нецелесъобразни референтни периоди в отделните държави членки минималните задължителни суми за автомобилното застраховане, определени след 2005 г. в Директивата, не са еднакви във всички държави членки. 2. <u>Различното третиране и недобросъвестното поведение оказват отрицателно въздействие върху титулярите на застрахователни полици</u> В този случай влияние оказват два фактора: ○ Когато титуляри на застрахователни полици се преместват в друга държава — членка на ЕС, удостоверенията за предявените от тях претенции (даващи бонус при липса на предявени претенции, т. нар. система „бонус-малус“) невинаги се вземат под внимание от автомобилните застрахователи в новата държава членка на пребиваване. ○ Често срещаните случаи на управление на незастраховани МПС водят до по-големи застрахователни премии за титулярите на застрахователни полици отколкото в противен случай (в тази ситуация изплащането на обезщетение на пострадалите се осигурява от гаранционни фондове, които обаче са финансирани от такса върху полиците за автомобилно застраховане, налагана на застрахованите лица). Освен това в редица от последните решения на Съда на Европейския съюз бяха дадени важни пояснения, разясняващи приложното поле на Директивата (за кои превозни средства и при кои ситуации трябва да бъде сключена автомобилна застраховка). По този въпрос предложеният избор на политика беше кодифициране на съдебната практика, т.е. той остана извън обхвата на настоящата оценка на въздействието.
Какво се очаква да бъде постигнато с настоящата инициатива?
С инициативата се очаква да бъде постигната висока степен на защита на пострадалите при пътнотранспортни произшествия и справедливо третиране на титулярите на полици за автомобилно застраховане, по-специално на тези, които се преместват в друга държава членка.
Каква е добавената стойност от действие на равнището на ЕС?
Директивата защитава пострадалите при пътнотранспортни произшествия в държави — членки на ЕС, различни от тяхната държава на пребиваване, и пострадали местни граждани при произшествие, причинено от водач от друга държава членка. Предвидените мерки могат да бъдат приложени само на равнище ЕС, тъй като се отнасят до осъществяващи трансгранична дейност застрахователи, предвиждащи се в чужбина титуляри на полици за автомобилно застраховане и трансгранични проверки на застраховките на превозни средства.
Б. Решения
Какви законодателни и незаконодателни варианти на политиката са обсъдени? Има ли предпочитан избор, или не? Защо?
Директивата вече е факт и затова базовият вариант във всички случаи беше да не се правят изменения в нея. Освен това базовият сценарий беше допълнително пояснен от редица решения на Съда на ЕС относно приложното поле, които са кодифицирани в Директивата.

Що се отнася до неплатежоспособността на застрахователите — тема, която понастоящем не е част от директивата, беше отхвърлен вариантът за налагане на отговорност за първоначално изплащане на обезщетение на пострадалите, но без възлагане на крайна отговорност. Съгласно избрания вариант се възлагат и двете отговорности — първоначална отговорност на държавата членка по пребиваване на пострадалия и крайна отговорност на държавата членка, където е установен неплатежоспособният застраховател.

Отхвърлен бе вариантът за налагане на по-високи задължителни застрахователни суми за по-големи превозни средства, като камиони и автобуси. Предпочитаният вариант е сумите да бъдат хармонизирани до най-големия задължителен минимален размер, който се прилага понастоящем в държавите членки.

Що се отнася до удостоверенията за предявени претенции, отхвърлен бе вариантът, при който единствено се хармонизира техният образец, без на застрахователите да се налагат задължения за третиране на тези удостоверения. Избраният вариант бе хармонизиране на справка за предявените претенции при същевременно задължително въвеждане на едно и също третиране на тези удостоверения, независимо от държавата членка по произход на титуляра на застрахователната полица. Във връзка с управлението на незастраховани МПС бе отхвърлен вариантът, при който неограничаващите движенията гранични проверки на застраховките трябва да станат задължителни. Избраният вариант беше да се разреши на държавите членки да извършват такива проверки (понастоящем забранени) на доброволни начала.

Кой подкрепя отделните варианти?

Налице е широка подкрепа от всички категории заинтересовани страни за инициативата на ЕС за гарантиране на бързо изплащане на обезщетение на пострадалите при произшествия в случай на неплатежоспособност на автомобилния застраховател, по-специално в трансграничен контекст. Повечето заинтересовани страни подкрепят варианта с прехвърляне на крайната финансова отговорност в такива случаи на държавата членка, където е установен съответният автомобилен застраховател.

Имаше подкрепа от страна на заинтересованите страни по отношение на хармонизирането на минималните суми за автомобилно застраховане до най-големия размер, прилаган вече в много държави членки. Някои потребителски организации се обявиха в подкрепа на по-голям размер на задължителното застрахователно покритие за по-големи транспортни средства, като камиони и автобуси, но на това се противопоставиха застрахователният сектор и дружествата за товарни и автобусни превози на основание липсата на доказателства в подкрепа за такава мярка и че тя ще доведе до по-високи разходи за застраховка, които ще бъдат прехвърлени върху крайните потребители.

Що се отнася до трансграничната преносимост на удостоверенията за предявените претенции, редица граждани споделиха отрицателния си опит в това отношение и призоваха за мярка, която да гарантира, че гражданите, които се местят в чужбина, ще бъдат третирани наравно с постоянно пребиваващите лица в съответната държава членка при признаването на техните удостоверения за предявени претенции. Застрахователният сектор не подкрепи обвързващи задължения за застрахователите в това отношение, тъй като ги счита за непропорционални. Въпреки това някои потребителски организации подкрепиха хармонизирането на удостоверенията за предявени претенции и клауза за недискриминация в защита на гражданите, които се преместват в друга държава членка.

Във връзка с управлението на незастраховани МПС нямаше възражения против допускането на неограничаващи движенията проверки на застраховките.

В. Въздействие на предпочтения вариант

Какви са ползите от предпочитания вариант (ако има такива, в противен случай — основните)?

1. Основната полза от избраните варианти се състои в бързото и адекватно изплащане на обезщетение на пострадалите, дори когато автомобилният застраховател изпадне в неплатежоспособност.
2. По-добро третиране на титулярите на застрахователни полици по отношение на удостоверенията за предявените от тях претенции и евентуално по-ниски премии, ако случаите на управление на незастраховани МПС намалее.

Какви са разходите за предпочтения вариант (ако има такъв, в противен случай — за основните варианти)?

Разходите за предпочетените варианти ще бъдат поети от автомобилните застрахователи. Те ще трябва да правят вноски в органи, които изплащат обезщетение на пострадалите в случай на неплатежоспособност на застрахователя. Това вече е факт за повечето застрахователи в по-голямата част от държавите членки, но не и за всички застрахователи, извършващи трансгранично застраховане. На тях също ще им се наложи да въведат процедури за гарантиране на равното третиране на удостоверенията за предявени претенции, независимо дали са издадени в друга, или в собствената им

държава членка.
Какви ще са последиците за предприятията, МСП и микропредприятията?
Предложението не е свързано с друго въздействие върху малките и средните предприятия, освен за онези от тях, които са застрахователи или титуляри на полици за автомобилно застраховане. Посочените в горния параграф разходи ще бъдат поети от автомобилните застрахователи, включително от тези от тях, които са МСП. МСП и микропредприятията ще бъдат засегнати, доколкото използват моторни превозни средства, които трябва да бъдат застраховани. Възможни са малки увеличения на техните застрахователни премии в държавите членки, в които минималните застрахователни суми ще бъдат леко повишени (това се отнася и за отделните титуляри на полици в тези държави членки).
Ще има ли значителни въздействия върху националните бюджети и националната администрация?
Няма да има въздействие върху националните бюджети, освен ако съответната държава членка не избере варианта за неограничаващи движения проверки на застраховките на превозните средства, които обичайно се намират в друга държава членка, което ще изисква технологии за разпознаване на регистрационния номер и обмен на информация с други държави членки относно застрахователния статут на превозните средства. Държавите членки ще трябва да определят орган, отговарящ за изплащане на обезщетение на пострадалите в случаите на трансгранична неплатежеспособност на застрахователите, но се приема, че това ще бъде допълнителна задача за съществуващ вече орган (общ фонд за гарантиране на застрахователни вземания или гаранционен фонд, изискван съгласно Директивата в случаите на произшествия, причинени от незастраховани или неоткриваеми превозни средства). Разходите ще се финансират с вноски на автомобилните застрахователи.
Ще има ли други значителни въздействия?
Не се очакват други значителни въздействия, освен че подобрената защита на гражданите в случаите на пътнотранспортни произшествия ще повиши доверието в трансграничното предоставяне на автомобилни застраховки като част от вътрешния пазар. Освен това по-лесното приемане и установяване на автентичността на справките за предявените претенции ще бъде от полза за гражданите, които сменят местопребиваването си на територията на ЕС.
Г. Последващи действия
Кога тази политика ще бъде преразгледана?
Законодателство предвижда оценка на новите разпоредби след петгодишен период на прилагане.